Рік II. ч. 114. (270) Середа, 28. травня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-30
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Велика перемога німецького летунства на Середземному морі

БЕРЛІН, 27. 5. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:**

Підчас боїв за **Крету** німецьке летунство мало незвичайні осяги в акції проти англійської середземноморської фльоти. На основі дотеперішніх звітів, тільки саме німецьке летунство затопило від 20. ц. м. **7 ворожих кружляків** або кружляків з протилетунською артилерією, **8 нищильників, 1 підводний човен і 5 стежних човнів.** Крім цього важко ушкоджено бомбами один лінійний корабель, кілька кружляків і нищильників.

Італійські воєнні кораблі та боєве летунство в тому самому часі затопило **4 ворожі кружляки** та ушкодило кілька інших воєнних кораблів.

Таким чином, завдяки знаменитій співпраці морських і повітряних сил союзних великодержав оси — англійська перевага на морі у східній частині Середземного моря зазнала поважних втрат.

На остові Креті йде далі успішний бій частин летунства й сухопутних військ, що одержують безупинно допомогу. Ескадри німецького летунства брали успішно участь у боях на острові, при чому спричинили пожежі в англійських базах і магазинах муніції, знищили 2 великі торговельні кораблі. В повітряних боях зістрілено 3 англійські боєві літаки і 2 ловецькі літаки. Дальші 3 ворожі літаки знищено на землі.

На острові **Мальті** німецькі ловецькі літаки скорострільним вогнем знищили 4 ловецькі літаки на землі та важко ушкодили 6 інших літаків.

В **Північній Африці** слаба артилерійська перестрілка біля **Тобрука.**

На морі біля Англії боєві літаки затопили 2 товарові пароплави загальної містоти **2.000 тон** і важко ушкодили 2 великі торговельні кораблі.

Підчас налетів німецьких ловецьких літаків на південне побережжя Англії і підчас спроб ворога налетіти на зайняті терени й над Німецький Залив, зістрілено в повітряних боях 6 англійських боєвих літаків. Один стежний човен зістрілив 3 ворожі літаки, артилерія фльоти 2 англійські літаки.

Над теренами Великонімеччини ворог не налітав ні вдень, ні вночі.

Бої в Африці

РИМ, 27. 5. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

В **Північній Африці** підчас акції розвідних частин на фронті Тобрука здобуто протипанцирну гармату й іншу автоматичну зброю.

Німецькі й італійські літаки у спадних летах бомбардували ворожі кораблі у пристані **Тобрука.** Затоплено 4 пароплави загальної містоти **11.000 тон.** Поцілено й важко ушкоджено один кружляк. Ескадри італійського летунства бомбардували багато разів військові обєкти на острові **Креті,** обстрілюючи їх скорострілами.

У **Східній Африці** італійські війська в околиці Галля й Сідано, на лівому березі ріки Омо відперли успішно ворожі атаки.

———o———

Завзяті бої під Габбанією

ДАМАСК, 27. 5. — **Головне Командування Іракських Військ** подало 25. 5. ось що:

Між іракськими та англійськими військами тривають від суботи бої в районі **Габанії й Фалюї.** Іракські війська почали **диверсійну акцію на ворожих задах.** Одна **з іракських стеж** зударилася по дорозі з **Рушаді до Рутби з батавою ворожих панцирних возів, завдала їй поважні втрати та примусила до відвороту.**

На південному фронті іракські боєві частини відперли ворожий наступ на становища під Маркілою і Хурібою. Ворог відступив, залишаючи на полі бою **30 вбитих і ранених.** По іракському боці був 1 убитий і 2 ранені.

Іракські боєві літаки обстріляли вогнем скорострілів 30 ворожих літаків на землі на летовищі в Сенельдебане, де знищено багато літаків. Іракські літаки заатакували на південь від Габанії ворожу артилерійську кольону, при чому ушкодили 3 гармати і знищили кілька возів з муніцією. В околиці Габанії збомбардовано 2 англійські літаки, з яких один згорів. Один з іракських літаків мусів осісти поза фронтом, без ніяких шкід. Іракські поліційні частини далі опановують положення в пустинному районі.

———o———

Де Валера остерігає Англію

ШТОКГОЛЬМ, 27. 5. — Голова ірляндського уряду **Де Валера** промовляв у понеділок у парляменті і **дуже гостро** заатакував англійські пляни завести примусову військову службу в **північній Ірляндії — Улстері.** Де Валера заявив, що нема гіршого насильства над правами якогось народу, як примушувати його воювати за державу, до якої він не хоче належати. Вже давніше **ірляндський уряд гостро протестував проти таких англійських плянів.** Коли би без огляду на все Англія намагалася перевести свої пляни, тоді взаємини між нею та Ірляндією знову опиняться в **давньому, нещасливому стані.**

———o———

Гине слава морської потуги

Краків, 27. травня 1941 р.

Минулий рік позначився боєвими діями на суходолі, діями, що потрясли тоді світом.

Була також весна, час наступу на Францію. Щодня, а то й що години надходили нові звідомлення з поля бою про німецькі перемоги. Легендарна лінія Мажіно, за якою Франція надіялась спокійно вікувати, розторощена одним ударом, як гать від напору води, розступилася. Повінь перевалилася. Розкотилися панцирні боруни німецьк. збройних сил, винищуючи все, що стануло їм на дорозі. Вирячили очі суходвані стратеґи. Сталася найбільша несподіванка з несподіванок, і то така, що обухом вдарила їх по голові, до решти.

Потуга сухопутня перестала існувати. Франція лежала на лопатках. Не стало і тих менших підголосків з великого концертового ансаблю, — підпомагачів Франції та Англії.

А проте Англія не ломила рук, вона ще дальших шукала жертв, які б кривавились за неї. Вона на острові, вона володарка моря — її майбутнє на морю, її оборона — це фльота.

І так думала не лише Англія, так думали і всі багатії світу, її приятелі — плютократія.

Ще вдалося наприкінці знайти таких, несповна розуму: ще прийшли події на Балкані. Врешті — стоп! Треба самому йти в останній вогонь. Прийшла черга і на морську потугу.

І тут знову розвіялась леґенда. Англійська Питія, яка казала шукати захорони за крицевими стінами морських панцирників — це не рівня грецькій, що ворожила Темістоклеві напередодні битви під Салямінею. Дерев'яні салямінські мури виявились кращими на ті часи.

Саме рік минає від великих німецьких перемог, на суші, у Франції. І тепер весна. І знову йде несамовитий наступ. Та вже не на суші. Зі суші, після балканського епізоду він переноситься на море.

Заваркотіли німецькі верблі, засурмили фанфари надзвичайних звідомлень із боєвищ. Це гине слава найбільшої морської потуги:

В битві при Ісляндії пішов у повітря велит, англійський панцирник „Гуд" від поцілу стрільном з німецького панцирника „Бісмарка", а протягом пяти днів пішло на дно Середемного моря ще 11 англійських кружляків, 8 нищильників, з добавком всяких стежних і підводних човнів.

Ще одна леґенда про непоборність Англії розвіяна. Ще раз мусів зачудуватись світ. А тим, які загарбали гори золота, і від жаху не мають сну — тепер може здаватись, що сидять на бочці пороху.

Тріщить і друга лінія Мажіно. Цим разом на морі.

Організація відпочинку в Німеччині

(Докінчення)

Спорт має зміцнити робітникові його здоровля, усунути шкідливий вплив одноманітної фізичної праці й стати джерелом радости й енергії. При фабриках повстають спортові площі й грища, сітківкові корти, пливальні, басейни. Нераз безпосередньо по праці вибігає молодь на розкішні травники, щоби розпружити мязи. Не йде їй про рекорди, осяги. Хто здібний, чи охочий до рекордів, вписується до окремих клюбів. У даному випадку спорт і руханка — це радісна забава, повна радощів, веселости й сміху. Всі прилади кожному доступні, всі роди спорту заступлені.

В останньому часі, перед війною, приступлено до будови авт, призначених для найширших верств, у ціні 900 РМ. Його міг робітник купити, складаючи по 5 РМ тижнево. Сьогодні покищо служать фабрики, які мали виробляти дешеві вози, воєнним цілям. Продуковані ними машини здають іспит витривалости на різних фронтах. Знавці кажуть, що їхня якість, матеріял і виріб першоякісні.

Вибагливо уладжені яхти й вітрильники, що гойдаються на морі і на безчисленних німецьких озерах, дають змогу плекати ще один рід спорту, донедавна доступний тільки для найбагатших.

Краса у праці — це просторі, — залиті світлом, легко продувні салі, яких стіни майже цілі зі шкла. Ніхто собі тут не перешкоджає, ніхто нікого не штовхає, бо кожний має свій окремий варстат і доволі місця. В салях нема зайвих прикрас, образів чи квітів. Зате квітники, ґазони та дерева є перед вікнами. Багато давніх брудних і низьких негігієнічних фабрик понищено, щоб на їхніх місцях побудувати нові, що відповідали б сучасному поглядові на працю й на робітника.

Для вдержання належної чистоти є лазнички й туші, з яких радо робітники користають по праці й перед їдженням. Скромно, але естетично уладжені їдальні. Місце давньої бочки, на якій присідав раніше робітник, щоб зїсти принесений зі собою сніданок, заступили застелені столи й крісла. Спільна їжа по спільній праці витворює атмосферу дружби, довіря й спільноти. Вона впливає на поглиблення товариської культури.

Тій самій цілі служать окремі клюбові кімнати, що є в кожній більшій фабриці. Є в них усякі журнали й часописи, різні товариські гри, окремі бібліотеки. Робітники нераз довго по праці не вертаються до дому, бо обстанова клюбів дозволяє їм найти потрібне відпруження. Тому теж KDF дбає, щоб й доми робітників були відповідно, дбайливо улаштовані та щоб робітник любив також і своє помешкання, в якім живе його родина, що до щастя потребує опіки й вдоволення батька.

Але чи не найважнішим завданням KDF — це поглиблення знання й культури членів. За посередництвом викладів, курсів і робітень уможливлено поглибити робітникам знання з ділянки звання та з усіх ділянок життя. Тому улаштовують курси мов (всі европейські мови) стенографії, писання на машині, природописні, тощо.

Зокрема слід звернути увагу на ті курси, що обзнайомлюють з життям батьківщини. Тому, що робітники спершу нерадо ходять до музеїв, улаштовують їм малі музеї в фабриках. В мистецьких репродукціях бачать вони архитвори світового мистецтва. Одночасно довідуються, де їх можна побачити в оригіналах. По вступній підготові йдуть усі спільно оглядати музеї. У висліді всі стараються підчас своїх ферійних прогулок чи подорожей оглянути всі музеї, що про них чули при нагоді оглядання репродукцій.

Багато робітників пробує своїх сил в різьбі, малярстві, моделюванні. Висліди надсподівані. І можна сміло сказати, що в тих робітнях родиться новий стиль, що відповідає духові епохи. З радісної творчости, вдоволення, з любови родиться нове мистецтво, а не з ненависти. З ненависти й зависти повставали різні здеформовані голови і постаті дегенератів, атональна музика, незрозумілі для нікого дивачні експерименти, такі питомі для т. зв. лівого мистецтва.

Коли народиться нове мистецтво, сказати важко. Сьогодні кладуть щойно підвалини. Але це не важне, чи ждати треба буде на нього 50, 100 чи 200 літ. Важне те, що радість творення вже сьогодні дає запоруку, що нове мистецтво прийде. Тільки завданням проводу нації уможливити проявитися всім притаєним, незнаним і невиявленим талантам. В першу чергу треба їх відшукати. І як зразкова орґанізація відпочинку в Німеччині поруч реґенерації життєвої енергії дає творчу радість і мостить шлях невиявленим досі Дірерам, — мистцям і письменникам третьої Німеччини, то це справді велике післанництво.

подав: в. я.

Остання осторога для Америки

РОЗМОВА ВЕЛИКОГО АДМІРАЛА РЕДЕРА З ЯПОНСЬКИМ ЖУРНАЛІСТОМ.

БЕРЛІН, 27. 5. — Великий адмірал Редер прийняв представника японської пресової агенції Домеї п. Еірі і відбув із ним довшу розмову, яка торкалася всіх найважніших питань, звязаних із агресивними плянами Злучених Держав.

Як відомо, в Америці розгорілася велика дискусія довкола справи американської допомоги для Англії. Предметом тієї дискусії стало питання, як це зробити, щоб можна було доводити воєнний матеріял до Англії та на інші фронти війни й якім чином можна зменшити величезні втрати англійської воєнної і торговельної фльоти. У звязку з тією дискусією великий адмірал Редер заявив, що провід німецької воєнної фльоти дивиться на неї дуже поважно, особливо тому, що не тільки преса, але також і відповідальні члени північно-американського уряду так висловилися в тій справі, що не може бути ніякого сумніву про те, що засоби, які вже Америка ввела й які далі думає ввести, є суперечні з постановами міжнародного права і мають агресивний характер. Ніякий фахівець, що знає спосіб ведення новітньої війни, не думає, що можна заатакувати когось, хто є по другому боці океану. Хто без огляду на те підсуває Німеччині аґресивні пляни, той робить це всупереч своїй свідомости з метою оправдати свої власні агресивні наміри. Ті, що змагають до війни, зажурені не німецьким наступом, але, навпаки, тим, що їм не вдається викликати бажаних інцидентів. Тому, з метою їх спричинити, вони роблять усе, щоби замазати межі між невтральністю, аґресією і війною.

Американські політичні круги видвигнули дві справи, а саме: вони думають поширити стежну діяльність американської фльоти і летунства на користь британських воєнних транспортів на Атлантику. Побіч того розходиться також і про таку систему конвоїв, щоби спровокувати зудар.

У своїй розмові з японським журналістом великий адмірал Редер зазначив, що відповідальні американські чинники у такій рішучій формі домагалися введення згаданих засобів, що треба з тим рахуватися та вже заздалегідь устійнити відповідальність і ще раз поважно перед тим остерегти. Що ж торкається конвойованих транспортів, то тут тільки можна погодитися з думкою Рузвелта: „Конвойований транспорт означає — стріляти!". Тому, що згідно з американськими заявами вантаж американських кораблів треба би означити як контрабанду, то перехід до такої системи конвойованих транспортів не був би однозначний із поняттям конвоїв, які знають міжнародні договори, але відкритими воєнними діями та чистою і неспровокованою атакою. Тому німецькі воєнні морські сили були би уповноважнені поводитися супроти контрабандистів згідно з правилами морської війни. На випадок, коли би вони зустрінулися при виконуванні того права з якоюсь перепоною, вони мусіли би збройно виступити також і проти воєнних кораблів Злучених Держав.

Що ж торкається т. зв. стежної діяльности, то вже тепер ясно, що її характер агресивний. Тому, що годі говорити про будьяку німецьку небезпеку для Америки і тому, що така система зводиться практично вже тепер до підтримки Англії, можна перед її поширюванням тільки якнайрішучіше остерігати. Та система служить вже тепер не оборонним цілям американської безпеки, але англійській інформаційній службі. Жертвою тієї системи стали вже німецькі торговельні кораблі, між ними „Колюмбус". Годі вимагати від команданта німецького воєнного корабля, щоби він із звязаними руками приглядався, як американський воєнний корабель повідомляє ворога про те, де саме є німецький корабель. Тимбільше годі цього вимагати, коли американський воєнний корабель так довго пливе за німецьким, поки не викличе сильніших британських воєнних сил, щоби не тільки перешкодити німецькому кораблеві виконати його завдання, але щоби також знищити цей корабель та його залогу. Так само, як і в випадку конвойованих транспортів, маємо тут до діла з активною воєнною дією. Правила американського воєнного права уповажнюють у таких випадках, щоби даний корабель закликати припинити ворожу діяльність і коли цього треба, вжити збройного примусу.

Далі великий адмірал Редер згадав те, що вже давно Німеччина остерегла невтральні торговельні кораблі перед їздою з погашеними світлами. В ще більшій мірі воно торкається також і невтральних воєнних кораблів. Хто пливе із згашеними світлами, той ризикує, що його візьмуть за ворожий корабель, і що таким чином він себе виставить на атаку. При сучасному стані новітньої воєнної техніки треба в інтересі власної безпеки стріляти до кожного затемненого корабля. Хто ж без огляду на те пливе із згашеними світлами, той мусить щось скривати, він має погані наміри й тому мусить рахуватися з тим, що до нього стрілятимуть без ніякого попереджування. Тому, що війна не перекидається до Америки, американська воєнна партія мусить вишукувати небезпеку далеко від американського суходолу, щоби могти казати про загрозу й щоби могти спричинити бажані інциденти. Німецька фльота не дозволить, щоби їй в той спосіб перешкоджувано виконувати свої завдання. Відповідальність за можливий майбутній конфлікт спадає тільки на тих, що всупереч не тільки німецьким остереженням, але також і волі більшости американського народу, свідомо туди лізуть, де стріляють!

„БІСМАРК" У МОРСЬКОМУ БОЮ.

БЕРЛІН, 27. 5. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

Боєвий лінійний корабель „Бісмарк" є від понеділка вечором год. 21. знову в огні завзятого бою з переважаючими ворожими силами.

Воєнне положення в Іраку

В Іраку продовжується щораз завзятіша боротьба, що зосередилася тепер у трьох округах. До перших зударів прийшло в Габанії, на половині дороги між першою станицею на пустині Рамаді і містом Фелюджі над Евфратом. Тут саме почали англійці перші свої атаки, щоб знищити міст на Евфраті, який лучить Рамаді з Фелюджією. Міст цей вони частинно ушкодили.

Англійці, увійшовши свого часу до Багдаду, зараз же заложили на півдні від Багдаду у віддалі пяти кільометрів від міста військову базу і летовище. Ця місцевість має назву Камп-ель-Рашід. В умові з Іраком 1930 р. зобовязалися були англійці віддати цю станицю за пять років і ту умову дотримали, проте самочинно заложили собі велике летовище і базу для водолітаків над озером Габбанія, на шляху між містами Рамадія і Фелюджія. Згодом місце виросло на невеличке місто Камб Сенельдебане, заселене переважно англійськими військовими родинами. Гарнізон складався з 1.000 вояків і старшин, в цьому 700 асирійців.

У перших часах іракськo - британського напруження іракські війська окружили Сенельдебане.

Другою стратегічною базою є сильно укріплений форт Рутба, збудований іракським урядом 1936 р. серед пустині, у віддалі 120 км. на схід від трансйорданської і сирійської границі. Це та перша іракська станиця із заходу до Багдаду, на роздоріжжі між Дамаском і Багдадом, Гайфою і Багдадом та Трансйорданією і Багдадом.Рутба має летовище, військові запасові склади, радієву висильню, телефонічну і телеграфічну стацію. Звідтіля до Багдаду 430 км. до Габанії 360 км. Стратегічне значіння цього форту дуже важне. Тому налети англійських бомбових літаків із Палестини та Трансйорданії на Рутбу не переводяться.

Третя важлива база, за яку йде боротьба, це Басра, на півдні. З Басри до Багдаду 615 км., і вона лежить при самому усті Евфрату й Тигру, яке творить собою продовження Червоного моря. Англійці зайшли сюди вперше у 1914 року з індійськими військами. Вже тоді плянували здобути Ірак, бо знали добре вартість іракської нафти. Але до Багдаду дісталися щойно у березні 1917 р. З тих часів почався і конфлікт між Англією й Іраком, який тягнеться досі.

Зпоміж місцевостей, згадуваних у воєнних звідомленнях перше місце займає Камп-ель-Рашід. Іракський ген. штаб був певний, що саме ця місцевість буде у часах війни найбільше атакована, бо лежить близько столиці. Тому пристосовано її заздалегідь до оборони. Також важним завданням іракського уряду було забезпечення найважніших нафтових джерел на півночі Іраку. Це передовсім Керкул, віддалений 340 км. від Багдаду, злучений зі столицею залізницею. Відсіля йдуть нафтові проводи до Гайфи і Тріполісу, якими плило річно біля 4.5 міліонів тон ропи. Від часу скінченої з Францією війни нафта до Тріполісу вже не пливе, а тепер іраканці стримали також доплив до Гайфи. Та англійці мають у Гайфі запасів ще на біля 400.000 тон. До того англійці мають нафту в Абадані і ще можуть спроваджувати з островів Барайн через Перський залив і Червоне море, дарма, що це тяжче. Тепер її виладовують у Кувейт і возять кораблями до Басри.

Іракська армія має сьогодні змобілізовану армію з 75.000 вояків, а мобілізує далі до 100.000. Армія має 80 літаків, — деякі джерела подають, що 300 — має і легко змоторизовані частини та легку й середню артилерію. В склад боєвої сили входить і 100.000 нерегулярних партизантів-бедуїнів. Чи іраканцям вистарчить амуниції — годі знати. Армія вже подбала про те, щоб Ірак не надто добре був озброєний, виправдуючи це тим, що, мовляв, вони союзники, і, як треба буде, то в кожній хвилині дадуть стільки, скільки Ірак захоче. Та від перших початків війни у 1939 р., не зважаючи на всі вимоги Іраку, аж досі нічого не дали. Проте іракський уряд не сидів зі заложеними руками і придбав дещо зброї, а обєднання всіх іракських племен до боротьби за визволення, під проводом Рашіда ель Кайляні дає запоруку вирішної та остаточної перемоги.

—o—

ФІРЕР ДО КОРОЛЯ АФҐАНІСТАНУ

БЕРЛІН, 27. 5. — У звязку з святом самостійности Афґаністану канцлер Гітлер переслав телеграфічно побажання на руки короля Афґаністану.

—o—

ВОЛ. БАЛТАРОВИЧ

В перші роковини смерти Нестора Нижанківського

(Докінчення)

Вродився Нестор Нижанківський, як то кажуть, „з руками пяніста" і вже як молодий студент опановував прекрасно фортепіян. З помітною блискучістю техніки, зрілою мистецькою інтерпретацією виконуваних творів. На жаль, ранений підчас війни в руку, мусів зрезиґнувати з карієри пяніста-віртуоза, виливаючи зате всю свою тугу за неосягненою мрією у своїх фортепіянових композиціях, працюючи як пяніст-педаґоґ і присвячуючись так нечисленно заступленій у нас спеціялізації — мистецькому фортепіяновому акомпаніяментові. В цій саме спеціялізації виявив себе одиноким — незаступним. Хто бував на українських кращих концертах, мав нагоду подивляти повновартісну співпрацю двох солістів, а не уступання акомпаніяменту на задній плян, щоб бути тільки шаблоновим тлом для соліста.

Як музик-педаґоґ був Покійний лектором музичного відділу Українського Високого Педаґоґічного Інституту ім. Драгоманова в Празі, а потім вів клясу теоретичних предметів і клясу фортепіяну як професор Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові. В незвичайно простий, а при тому дискретно-вникливий спосіб, зумів в короткому часі навязати з учнями близький, приязний контакт і в приступній, властивій Йому формі розгорнути перед ними матеріял, збуджуючи щире зацікавлення цим матеріялом. Втягаючи постепенно учня до дискусії над даними темами, оживляючи лекції оповіданнями (нераз і жартівливими) з життя славних музиків, затрачував почування перебування на викладі „обовязкового предмету", створюючи теплу приязну атмосферу пожиточної товариської гутірки. Не диво, що Нижанківський був стало окружений гуртком відданих Йому талановитих молодих людей, про яких безсумнівно незадовго почуємо (слід тут згадати молодого пяніста О. Климкевича, який виявляє також і композиторські здібності) як про зрілих мистців. Важні матеріяльні умовини примушували Покійного заробляти і приватними лекціями, а це забирало Йому чимало дорогого часу, призначеного на творчу працю. Зате неодному пяністові, веденому дотепер через нефахового вчителя вказав правдивий шлях „ад Парнассум" і неодин співак завдячує свій вдачний концерт дбайливій корепетиції Нижанківського. Так перетяжений працею, знаходив Покійний ще час і на літературну діяльність. Треба згадати Його співробітництво в музичній ділянці „Української Загальної Енциклопедії", журналу „Українська Музика", статті, дописи і рецензії в українській та чужій пресі.

Нестор Нижанківський виявив себе як музик-орґанізатор гідним наслідником свого батька-Остапа. У своїй кожній акції послідовний і акуратний аж до найменших деталів (домішка німецької крови по жіночій лінії) в засадничих справах непримирний, в осягах своїх — все будуючий, ярко вирізнявся, контрастрував на тлі ґрупи львівських розмріяних, нереальних, а часом й дещо нервових музиків. Своєю пропаґандою та працею довів до заснування у Львові союзу українських професійних музик („Супром") — орґанізації, яка обєднувала всіх українських професійних музиків, видавала свій власний журнал „Українська Музика", мала власний допомоговий фонд, музичне видавництво та улаштовувала концертові імпрези. „Супром" вказав дорогу, якою треба орґанізовано і послідовно йти вперед. Як саме формувати музичне життя нашої суспільности випираючи вкорінений погляд, що музикування у нас, це, мовляв, побічне заняття, чи для самої тільки приємности. Такий погляд мав і некорисні наслідки, що позначались між іншим браком відповідної (особливо оперової, симфонічної та камерної) музичної літератури для пропаґанди перед чужиною, браком фахівців-виконавців і педагогів, тоді як твори українських композиторів спочивали в рукописах. Також молодь наша вчилася частинно по чужих музичних школах, а український музик, якщо не хотів коротати свого життя в забутті й нуждї, мусів братися за побічний заробіток, що відбивалося на його музичній праці. Словом, трагічне блудне колесо!

Тепер, коли українські музики та українська суспільність мають кращі умовини розвивати свої народні музичні цінности, нехай ця орґанізаторська діяльність Нестора Нижанківського буде дороговказом. Якщо ця розбудова дасть, при справжній орґанізованій праці гарні осяги — буде це водночас найкращим памятником для Покійного.

Хемніц, квітень 1941.

З голосів преси

За панування над світом

У репрезентативному німецькому тижневику „Дас Райх" із 25. травня ц. р. появилась стаття п. н. „Як далеко сягає Монро", яка виказує засадничі суперечності в політиці Злучених Держав із часів президента Монро і сьогоднішнього през. Рузвелта. Він також спирається ніби то на відомій заяві през. Монро: Америка тільки для американців, Америка не вмішується в европейські справи, зате Европа не повинна вмішуватися в американські справи.

„В Америці — пише „Дас Райх" — були завсіди побоювання, що держави святого союзу (держави, які брали участь у віденському конгресі — від вересня 1814 до червня 1815 р., а саме: Австрія, Прусія, Росія, Англія та Франція під проводом Метерніха — й устійнили політичні відносини Европи по війнах Наполеона. Прим. Ред.) могли б піддержувати Еспанію в її змаганнях відбити колишні американські кольонії, а вкінці обсаджувати американські області. Тому президент Зл. Д. Монро проголосив 2. грудня 1823 р. в імені цілої Америки засади, що стали основою американської політики. Він мав спершу намір устійнити їх з англійським урядом і хотів, щоб оба уряди проголосили їх спільно. Одначе державний секретар Джон Рінсі Едемс переконав президента, що така конференція зайва, бо Англія на ці засади не погодиться. Тоді Монро проголосив свою засаду тільки в імени Америки, з якої найважнішими є дві точки, а саме:

1) Тому, що оба американські континенти здобули собі незалежність, европейські держави не мають на майбутнє ніяких прав до творення денебудь на американських землях своїх кольоній.

2) Америка не брала ніколи участи в европейських війнах, якщо це відносилося до европейських питань, і не має наміру відступати в майбутньому від цієї засади.

Цікаве, що тодішній англійський премієр Кеннінґ виступив в повною рішучістю проти цієї заяви, бо — мовляв — не можна ніякій державі признавати права проголошувати таких засад і домагатись від інших держав, щоб їх шанували. Далі заявив, що уряд „Його Величности" буде якнайзавзятіше ці засади поборювати. Одначе Америку огорнуло після проголошення цієї доктрини велике захоплення. Це ж був тоді дійсний ідеал американської політики. І Кеннінґ мусів хоч-не-хоч погодитися з тими засадами та прийняти їх до відома як дійсність. Впродовж цілого 19-го століття не було в Европі, крім кількох англійських спроб втиснутися в американські інтереси, навіть ніяких виявів вмішуватися в американські справи; також американці не були зацікавлені в европейських питаннях. Щойно Вільсон перший піддав підчас світової війни англійським намовам і дався втягнути в війну для Англії. Тепер Рузвелт пробує знову нарушити ці давні освячені засади й також під впливами Англії.

Лондонські ґазети подають вістки з Уошинґтону, що президент Рузвелт задумує поширити американську смугу безпеки і „змодернізувати дефініцію лінії Монро". Як далеко має сягати це його бажання, покищо ніхто не знає. Треба підождати. Але „Дейлі Телеграф" уже вірить, що ця смуга обійме Азори, далі острови Зеленого Рога і Канарійські, дарма, що віддаль із Лісабони до Азорів коротша ніж з Лісабони до Парижа. Досі нікому й на думку не приходив сумнів, чи Азори належать до Европи, або чи острови Канарійські і Зеленого Рога належать до Африки, так само, як ніхто не сумнівався, чи острови Бермуда належать до Америки. Англійцям здається, що таке поширення смуги може поправити їх стратеґічне положення на Атлянтійському океані.

Так змінюються і часи і погляди на ту саму справу. Колись англійський премієр Кеннінґ виступав гостро проти доктрини Монро. Сьогодні Черчіль просить Рузвелта поширити лінію Монро до Европи. Кеннінґ не хотів прийняти засад Монро, навіть жадав права вмішування Европи в американські справи, а Черчіль жадає, щоби Злучені Держави вмішалися в европейські й африканські справи. Кеннінґ був просто оголомшений почуваннями могутности Англії й усіма силами змагав до того, щоб лиш Англія була світовою імперією; Черчіль, навпаки, бачить Англію такою вже слабою, що просить Америку ломити засади Монро і поширити сферу американської могутности на Европу.

Доктрина Монро не є якоюсь складовою частиною міжнародього права, ані не спирається на міжнародніх договорах. Вона має своє значіння тільки тому, що Европа її досі шанувала й не нарушувала. Не було також досіколинебудь устійнюваних офіційно границь для цієї доктрини, тільки самі американські політики займалися цим питанням і між іншими капітан Меген заявив виразно, що Африку треба вважати приналежною до Европи. Також цієї тези ніхто досі не оспорював. Щойно Рузвелт відважується нині запевняти, немов то Америка загрожена і тому Злучені Держави мусять поширити свої границі по змозі якнайдальше в напрямі старого світу. Цього свойого твердження він не має чим підтвердити. Він кермується тут не розумом, це тільки його й англійські бажання поширити панування над світом".

Промова Папи з нагоди Вознесення

ВАТИКАН, 27. 5. — У день латинського Вознесення Папа прийняв на збірній авдієнції у венедиктинській салі 4.000 біло зодягнених дівчат. З тієї нагоди Папа Пій XII-ий виголосив промову в якій звернув увагу на значіння „хрестоносного походу чистоти", що його щорічно влаштовує Церква. Змагання християнства до оборони перед небезпекою зіпсуття обичаїв заслуговують на те, щоб їх називати хрестоносним походом. Сьогодні такі небезпеки є скрізь. Їх осуджує не тільки Церква, але також і ті, що бажають народам добра. Всюди державна влада суворо наказала берегти добрі обичаї, але щоб із тих наказів вийшло щонебудь, їх треба приймати з переконанням і строго шанувати. Завдання Церкви — викликувати такі переконання.

Опісля Папа говорив, що необхідно треба звільнити всі суспільні кляси від тиранії моди. Мода сама собою не є чимось поганим і Бог від нікого не жадає, щоб він втікав від співжиття зі світом, в якому вродився. Але не треба йти за пустотою. Мода не сміє бути єдиною ціллю людини. Вище стоять головні накази моралі, які дав Бог і Церква. Тим наказам мусить підпорядкуватися мода. Спасення душі важніше, як добро тіла.

———o———

Портуґалія боронить свою незалежність

ВІШІ, 27. 5. — Колишній французький військовий аташе в Лісабоні ґен. Жур почав у Віші низку рефератів про національну революцію президента Портуґалії Салязара. Він — казав ґен. Жур — перемінив духово портуґальський нарід. Нації, яка жила задивлена в своє минуле, він дав волю творити і силу братися за завдання майбутности. Французький щоденник „Лефор" пригадує становище Портуґалії та недавню промову през. Салязаря, в якій він висловив непохитну волю боронити незалежність і невтральність Портуґалії. През. Салязар зміцнив портуґальські залоги на Азорах, що мають величезне значіння в боях за Атлянтик. Це найкраще свідчить про його становище до сучасної війни.

ДАРЛЯН СПРОСТОВУЄ АНГЛІЙСЬКІ ЗАКИДИ

ЖЕНЕВА, 27. 5. — Заступник французького премієра, адмірал Дарлян, виголосив у радіо промову. В ній виступив гостро проти англійських закидів. „Німці — заявив адм. Дарлян — абсолютно не зверталися до Франції з домаганням зректися якихнебудь суверенних прав. Франція ввійшла на новий шлях зовсім добровільно". — Потім Дарлян пригадав останні події, найважчий погром Франції в її історії та похибки її провідних чинників, що без відповідних даних легкодушно стали оборонцями малих країн. „Хоч наші провідні політики — заявив Дарлян — не вміли приготовитися до війни під моральним і матеріяльним оглядом, то все ж таки виповіли цю війну. Ми програли її внаслідок вини й нездарности тих, що довели нас до неї". — Дарлян пригадав великодушність переможця, що в червні 1940 р. міг відкинути перемиря, щоб зовсім знищити Францію. Навпаки, Німеччина почала переговори з французьким урядом, внаслідок того Франція дістала низку полекш. Від висліду теперішніх переговорів залежить доля Франції. Тому Франція мусить рішитися на вибір між життям і смертю. Марш. Петен рішив вибрати життя.

———o———

НЕ ЗАХВОРІЄШ НА ПЛЯМИСТИЙ ТИФ, ЯКЩО ПОБОРЮВАТИМЕШ ВОШУ, ЩО ПОШИРЮЄ ЦЮ НЕБЕЗПЕЧНУ ХВОРОБУ! ТІЛЬКИ ТОДІ ЗМОЖЕШ ЇЇ ПОБОРОТИ, ЯКЩО ВДЕРЖУВАТИМЕШ СВОЄ ТІЛО, ОДЯГ І ПОМЕШКАННЯ В ЧИСТОТІ ТА ОМИНАТИМЕШ : ЖИДІВ! :

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ТРАВЕНЬ.

28. Середа — пр. Пахомія В.
29. Четвер — Вознесення Госп.

— НА ОСНОВІ РОЗПОРЯДКУ Головного Відділу Внутрішньої Адміністрації Уряду Ген. Губернаторства всі мешканці Ген. Губернаторства, що належать до греко-католицької й православної Церкви, обовязані до праці в день Вознесення Господнього, що припадає в четвер 29. травня. — Всі підприємства й заведення, яких власниками є особи, приналежні до обох згаданих Церков, повинні бути отворені 29. травня.

— ЛЕКТОРАТ УКРАЇНОЗНАВСТВА В ПРАЗЬКОМУ КАРЛОВОМУ НІМЕЦЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ. Дня 16. травня ц. р. почав виклади й вправи в німецькому Карловому Університеті в Празі новоіменований лектор для української мови, історії літератури й культури д-р Ярослав Рудницький, що є рівночасно доцентом українського мовознавства в Українському Університеті в Празі та співробітником Українського Наукового Інституту в Берліні.

— В НЕДІЛЮ, 1. ЧЕРВНЯ ц. р., заходом філії УНО в Берліні відбудеться Свято Матери в год. 18-ій, у салі Гемайндегавз, Люїзенкірхе при Кірхпляц 8 (доїзд У-баном до Ріхард Ваґнер Пляц). У програмі вступне слово, деклямації дітей і дорослих, реферат і сольоспіви української співачки Іванни Гинилевич.

— ПЕРЕВИДАЧА ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ. У звязку із вичерпанням І. накладу й потребою перевидання підручників для українських народніх шкіл, прохаємо всіх учителів надсилати до 15. VI. ц. р. свої уваги й побажання щодо потрібних змін у першому накладі на адресу: УЦК, Краків, Зелена 26.

— П. БОЙЧУКА МИКОЛУ, який мав право до дня 30. квітня ц. р. збирати в терені замовлення без права інкасування зачетів, взиваємо оцим, щоби вернувся до Кракова й розчислився. — Українське Видавництво.

— ІТАЛІЙСЬКІ ОПЕРОВІ СПІВАКИ В НІМ. ПЕРЕМИШЛІ. В дні 21. травня гостили в Нім. Перемишлі італійські співаки в особах: сопраністки Йоле Бруна Маркончіні, тенора Арнальда Люзі та баритона Доменіка Маработтіні. Цей перший виступ у Нім. Перемишлі італійських оперових співаків викликав серед населення живе зацікавлення. Саля міського театру була переповнена військовими й цивільними. Прибули також і гості з Ярослава. Приявні подивляли знамените виконання пісень найкращих італійських композиторів (соля, дуети й трія) та нагороджували їх бурхливими оплесками, а на прощання вручили тій трійці китицю прекрасних квітів.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили (в золотих): УДК-Краків, як дохід із Шевченківської академії 500, Яросевич Іван, Волковичі 5, м-р Опалинський Вол., Порохник 50, о. Камінський Йосафат, Чистогорб 5, д-р Карпевич Ярослав, Ленчна 100, Хор „Бандурист", Перемишль 30.27, Ганчар Володимир, Обша 10. — Із Щебрешина: Коверський Олександер 10, о. Лопухович Василь 2.50, Урбанович Винкентій 1, Макара Іван 1, Заборський Казимир 5, Грицина В. 50, Мельничук М. 10, Муращук М. 2. — Верхшуц Сталева воля, на руки Рапка Д.: Патокі П. 3, Варкевич І. 5, Козак А. 2, Павлик М. 2, Дейчаківський В. 2, Таращук Б. 2, Шмулик М. 2, Скороплас Е. 3, Кравець Т. 2, Загурський В. 3, Дулчин В. 3, Федак Л. 5, Лабовка О. 5, Лабащів В. 5, Нирка О. 5, Михайлічко О. 5, Гузар П. 5, Ковалисько М. 5, Назаренко Ілля 10, Хоминський Г. 10, Петришевський Степан 2, Шкитак А. 2, Гульчевський Ю. 3, Рапко Д. 3. — Громадяни з Бохні на руки п. Фільца О.: Гриневич Г. 1, Квашенко 1, Юркевич С. 2, м-р Мицкевич І. 5, Гауриляш В. 5, УДК-Делеґатура 10, О. Фільц 2, Юзьвяк Ю. 3, Пелех Р. 1.50, Іваненко С. 0.50, Ґрица П. 1.70, Коцан Я. 2. — Сахно Р., Водзіслав 10, д-р Жук С., Чеснів 20, Ґолда Й., Коросно 5, Сори В., Луків 3, д-р Совяковський Я., Янів Любельський 20, інж. Куриленко В., Лучна 10, Пришляк І. (Клюб бриджистів), Новий Санч 20, Пришляк І., Н. Санч 15. — Через УДК-Делеґатуру в Балигороді: українська нар. школа 100, Кооператива „Народня Обнова" 50.

— НА КРЕДИТ ЧАСОПИСІВ ВИСИЛАТИ НЕ БУДЕМО. Тому, що деякі книгарні, помимо наших пригадок-упімнень, за довший протяг часу не вирівняли рахунків, ми були приневолені з днем 15. травня ц. р. висилку часописів здержати. З днем 1. червня переводимо дальшу здержку. До цього речинця всі відборці повинні вирівняти свої залеглості. — Вп. Передплатників, яким щоденник доручують поштові уряди, а одержують його неправильно або цілком не одержують, просимо вносити зажалення до місцевих поштових урядів. Щоденник висилаємо правильно кожного дня.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО.

Злі привички пособляють тифові

Коли застановимося, чому плямистий тиф поширювався до війни в нас, а деінде менше або вагалі не був відомий, тоді треба взяти під увагу злі привички, що при цьому відіграють велику ролю.

Безсумніву, крім нужди, бували інші причини, що причинялися до поширення цієї хвороби, це передусім злі привички щоденного життя.

Наше населення забагато вдягає на себе, особливо незаможне. Розуміється, що треба хоронитися перед холодом, та ці теплі сорочки й камізельки, що їх носять вдень і вночі, а дуже рідко перуть, ці дві або три верстви одягу доводять часом, не зважаючи на миття тіла, до завошивлення.

Вояк при війську носить, напр., тільки приписовий одяг і легкий плащ та не застуджується.

Інша привичка — спання зимою в теплому біллю, часом навіть в одягу і під грубим покривалом. Одна немало поширена привичка — тіло накривати одягом, або одяг класти на ліжко. Це діється з лінивства та зчасом стає привичкою. З одягом найбільше вошей приноситься до помешкання.

Фатальні наслідки повстають внаслідок того, коли кілька осіб спить на одному ліжку. В цьому випадку вистарчає, коли дитина принесе одну вошу зі школи, або хтось із хатніх припадком вернеться додому завошивлений — і воші переходять від нього на інших, що сплять з ним. Через спільне спання поширюються різні, дуже заразливі хвороби.

Щоб кожний мав нагоду окремо спати, треба так поділити родину, щоб усі мали своє місце, а не щоб спати разом по дві чи й три особи, але біля них стояло вільне ліжко чи софа.

До злих привичок належить також постійне накривання голови хусткою або шапкою навіть у помешканні. Голову годі простудити, це не є неприличне тіло й тому не треба її все закривати. Літом може бути голова вагалі ненакрита, з вийнятком коли хочеться охоронити себе від сонячних промінів.

Волосся треба обтинати, чисто мити і чесати. При тому слід згадати, що ці злі привички, що особливо поширені між жидами, спричиняють сильніше поширення тифу між жидами, ніж між християнами.

Крім цих згаданих є ще багато інших привичок, що пособляють поширенню плямистого тифу. Тут не поможе тільки саме миття тіла. Людина, що не зміняє свого білля, що спить в одязі, або під одягом, не зможе охоронитися перед цими насікомами, хоч би вона час від часу й купалася.

Чистота тіла, одягу й постелевого білля та зміна білля— це все охороняє нас перед плямистим тифом.

Знищуй воші на тілі, одежі й білизні!

Павеліч про зовнішні та внутрішні справи Хорватії

СОФІЯ, 27. 5. — У розмові з представниками софійського щоденника „Зора" поглавник д-р Анте Павеліч заявив, що Хорватія ще не приступила до пакту трьох великодержав. Та вона вже ввійшла між ті держави, що є членами цього пакту. При тій нагоді Павеліч сказав, що перше й найважніше завдання нової хорватської держави в тому, щоб впорядкувати внутрішні справи та перевести національне обєднання. Воно зустрічало в деяких кругах труднощі, спричинені сербофільською діяльністю деяких хорватських політиків. Друге важне завдання хорватської держави — це налагодження нормальних господарських відносин. Головною метою хорватської закордонної політики є новий лад в Европі, який здійснюють великодержави оси. Внутрішня політика Хорватії спирається на провідницькій засаді. Спеціяльний закон управильнить положення сербів. Це буде так, як воно вже сталося з жидами. Нова хорватська держава матиме тільки одну партію, а саме організацію Усташа. Далі д-р Павеліч висловив радість з того приводу, що з Болгарією зєдналася Тракія й Македонія та сказав, що майбутні політичні і господарські взаємини між болгарами й хорватами будуть якнайкращі. При тій нагоді д-р Павеліч заявив, що в ближчих днях прийде до навязання дипломатичних взаємин між Хорватією та Болгарією.

КОМУНІКАТ УДК У КРАКОВІ

у справі додаткових харчевих карток.

Повідомляємо, що додаткові харчеві картки на місяць червень 1941 видаватиме УДК-Краків, вул. Льоретанська 18, у днях 29., 30. і 31. травня та 2. червня від години 8—12 і 15—17, а в суботу, 31. травня, лиш від 8—13 год. в такому азбучному порядку:

29. V., четвер: букви А, Б, В, Г, Ґ, Д, Е, Є, З, Ж;
30. V., пятниця: И, І, К, Л, М;
31. V., субота: Н, О, П, Р, С;
2. VI., понеділок: Т, У, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ю, Я.

До одержання додаткових харчевих карток треба предложити:

а) особисту виказку (Авсвайскарте) або посвідку реєстрації УДК; б) червону харчеву картку, а від українців із околиці Кракова потвердження замельдування в місцевості замешкання або також червоні харчеві картки;

в) виказку вплачених датків до УДК

УДК, Краків.

ВАЖКИЙ УДАР ДЛЯ МОРСЬКОЇ СИЛИ АНГЛІЇ

РИМ, 27. 5. — Затоплення найбільшого военного корабля на світі — „Гуда" — німецькою военною фльотою прийняли в Римі з велитенською радістю. Підкреслюють, що навіть американська преса мусіла принати, що англійська фльота мала поважні втрати біля Ісляндії та на Середземному морі. До того долучуються ще німецькі успіхи на Креті. Все це складається на створення поважного положення для Англії.

Справа передовиків у Таборах Української Служби Батьківщині

Всіх українців, які живуть тепер на терені Великонімеччини, а які прислали або хочуть прислати до Українського Центрального Комітету в Кракові своє зголошення на передовиків („форарбайтерів") у таборах Української Служби Батьківщині в Ген. Губернаторстві, повідомляємо:

До Української Служби Батьківщині приймають засадничо тільки тих українців, які живуть тепер на терені Ген. Губернаторства. Нікого, хто живе тепер поза межами Ген. Губернаторства, без огляду на це, звідки він походить, німецька влада до УСБ не приймає. Однак ті українці, які хотіли би працювати як передовики (форарбайтери) в таборах УСБ, повинні внести подання до свойого найближчого уряду праці (Арбайтсамту) у Великонімеччині. В поданні слід зазначити, що прохаючий хоче, як українець, вступити до Української Служби Батьківщині, де має стати форарбайтером і просить про дозвіл змінити дотеперішнє місце праці на працю в характері форарбайтера у таборах УСБ в Ген. Губернаторстві (Украінішер Гайматдінст). Це подання переслати до свого уряду праці, який полагодить його службовою дорогою, а прохач дістане опісля відповідь. Ті, які дістануть позитивну відповідь і матимуть змогу приїхати до Ген. Губернаторства, мусітимуть деякий час працювати в таборі УСБ, як звичайні робітники, а в міру потреби стануть форарбайтерами, а то й форверкерами. Назначування передовиків залежить виключно від компетентних німецьких властей. Підкреслюємо, що тільки ті повинні такі подання робити, які мають до цього потрібні дані: знання німецької мови, енергійність, знання праці (як це пр. у німецькій Службі Праці), національна свідомість і т. п. На такі місця надаються найкраще ті, що працювали або працюють при будові доріг у Німеччині. Усі, що таке прохання будуть робити до уряду праці, а до УЦК не прислали ще своїх життєписів, — мають ці життєписи прислати до УЦК в Кракові, Зелена 26. Відділ Опіки над Молоддю та Родиною.

Український Центральний Комітет,
2—3 **Краків, вул. Зелена 26.**

З українського життя

ХОЛМЩИНА.

ШКОЛЯРІ КУЛЬНА — ШЕВЧЕНКОВІ.

Дня 16. березня ц. р. у шкільній салі, виповненій ущерть кульнянами й гістьми, відбувся вечір, присвячений Генієві України. На сцені садок вишневий... Гурток шкільних дітей відіграв гарно сценічний образ у 2 діях „Слідами Тараса". Малі артистки та артисти справі по-мистецьки заграли свої ролі, так, що слухачі були очаровані. Приємно вражала сильна експресія почувань, глибоке, як на діти, відчуття змісту, чиста дикція, свобода рухів, зіграність дитячого театрального гуртка. Такої гри — дарма, що виконавцями були сільські діти — не постидалися б наші міста!

По гарному рефераті місцевої учительки залунали пісні („Заповіт", „Мово рідна", „Слава, слава Кобзареві", „Зійшов місяць", „Батьку, Тарасе"), переплітані чудово виголошеними дітьми декляматіями творів Кобзаря та інших поетів.

Як оця, так і попередні шкільні імпрези, ведені вмілою рукою енергійної учительки п. М. В., наглядно доказують, скільки праці та зусиль вкладає ідейне вчительство в зарослу буряном рідну ниву й які великі та різнородні таланти криє в собі українська холмська дитина західньої Білгорайщини.

З інших імпрез найміліші спомини серед населення залишило Свято Матери. Зараз у підготові чергова вистава.

Вкінці слід згадати, що село Кульна в цілості православне й українське, має муровану церкву, 6-клясову школу з 3 учительськими силами, УОТ і свою кооперативу. До Великодня ведено вечірній курс.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В БІЛІЦ (Гор. Шлеськ).

Шевченківські роковини відсвяткувала цього року українська громада в Біліц 6. квітня концертом, що пройшов справді величаво. Комітет під проводом дир. С. Щуровського подбав про велику салю в місті, яку виповнили вщерть українці з Біліц та околиці й німецькі гості, між якими бачили ми відомого нашого приятеля СС. оберфірера Візнера.

Концерт почали „Заповітом", після якого річеве й глибоко продумане вступне слово виголосив дир. А. Мудрик. На програму концерту склалися хорові точки, що їх гарно відспівав добре вишколений мішаний хор під орудою п. Кокорудза і п. Каратницького; фортепянове сольо відомого пяніста інж. В. Давидовича та дійсно гарно виконані деклямації „Лічу в неволі" — Нінки Мудрик, що виступила в гуцульському одязі, та „Гамалія" — студ. Івана Шморгуна. Доповнив ще програму добре опрацьований реферат п. Стефанова п. н. „Шевченко, як пророк, і ми". Концерт залишив миле враження серед приявних.

Загальні збори філії УНО в Біліц відбулися того ж дня пополудні при участі понад 80 осіб. Точно опрацьовані звідомлення поодиноких членів проводу дали наглядний образ виконаної впродовж останнього року праці філії УНО. Слід відмітити передусім організаційну працю над охопленням усіх українців у Біліц і околиці, що її успішно виконав провід при допомозі мужів довіря в усіх більших осередках, численні успішні інтервенції голови філії в німецьких властей і урядах у справах українців, оснування секцій молодих, жіночої та дитячої (з яких живу діяльність проявила зокрема секція молодих), влаштування курсу крою й шиття, української мови, придбання більшої бібліотеки та, вкінці, успішне переведення збірок на фонд допомоги студентству (досі вислано понад 2.000 нім. марок). Загальні збори прийняли звідомлення проводу й контрольної комісії без дискусії та висловили окрему подяку проводові за його успішну діяльність. Укінці, згідно з постановами статуту УНО, відбулися вибори нового проводу, до якого ввійшли, з малими виїмками, всі дотеперішні члени проводу, знову з інж. Мих. Колтуньком у проводі.

При філії УНО істнує від березня ц. р. дитячий гурток під проводом п. С. Мацілинської, що вже може похвалитися трьома справді вдатними виступами. В березні святкував гурток своїми силами „Тарасове Свято" із вступним словом, деклямаціями, фортепяновим сольом і хоровими точками. У Провідну неділю влаштували наші найменші в домівці УНО гагілки з відповідним рефератом провідниці гуртка. Виконання гагілок було так дбайливо підготоване, що малі виконавці заслужено збирали рясні оплески. В дні 11. травня відбулося Свято Матери. На програму свята зложилося вступне слово о. Ст. Білинського, народні танки (на окрему згадку заслугує козачок молодого Олега Гірняка) і деклямації з врученням матерям скромних дарунків-квітів. Фортепяновий дострій на усіх виступах спочивав у досвідчених руках інж. В. Давидовича.

Д-р Р. М—ш.

Зі спорту

БІГ НАВПРОСТЕЦЬ У БАЛИГОРОДІ.

Дня 14. травня ц. р. відбувся в Балигороді перший весняний біг навпростець 32-го К. М.-Балигород. Траса для мужчин 2,5 км., для жінок 800 м. До бігу ставало 29 друзів і 6 подруг. Із друзів прибігли: 1) Литвинко Зенон у часі 8½ мін., 2) Кріль Петро, 3) Заньків Ярослав. Подруги: 1) Ольшанська Ірина, 2) Кріль Анна, 3) Глоговська. Одна бігу не скінчила. — Організацією бігу займалися (під проводом референта змагу й руханки м-ра Ол. Луцького), приготовили трасу та суддювали: м-р М. Субтельний, м-р М. Бажалук і м-р І. Бодревич.

Повітовий біг навпростець, що мав відбутися в Балигороді 18. травня, і святочна свято-юрська ватра — не відбулися з причини дощу.

18. травня відбулася в Балигороді відправа курінних провідників молоді з балигородського повіту. Та з причини болота й дощу не прибули курінні з усіх куренів.

Друг підреферент молоді при Делегатурі УДК-Балигород, п. Ярослав Кобилецький, обговорив справу підготови куренів до Свята Весни в дні 22. червня, в якому всі курені молоді балигородського повіту обовязані взяти участь і вже підготовлятися; дальше обговорено низку інших актуальних справ, опісля друг референт змагу й руханки при підрефентурі молоді в Балигороді м-р Ол. Луцький обговорив справу відзнаки фізичної справности та спортову працю куренів, а подруга Ір. Ольшанська зясувала справу курсу садівничок і дитячих садків.

——o——

Дрібні оголошення

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба вплатити згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читко і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Kr Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79